

ВІРТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ЦИФРОВА СПАДЩИНА: ТЕОРЕТИКО – ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Світлана КРАВЧУК, ORCID 0000-0002-3485-1343,
Web of Science ResearcherID AAB-8289-2019¹

*¹Старший викладач закладу вищої освіти
Інститут права, психології та інноваційної освіти
Національний Університет «Львівська Політехніка»
Присяжна Шевченківського районного суду міста Львова*

Анотація. Стрімка цифровізація суспільних відносин та перехід до екосистем Web 3.0 зумовлюють фундаментальну кризу класичних правових доктрин. Традиційні юридичні конструкції виявляються релевантними лише для матеріального світу, залишаючи «сіру зону» у правовідносинах щодо нематеріальних об'єктів у метавсесвітах. **Метою роботи** є здійснення комплексного теоретико-правового аналізу трансформації інститутів віртуальної власності та цифрової спадщини та обґрунтування необхідності адаптації національного законодавства до викликів алгоритмічного та криптографічного регулювання активів. Уперше запропоновано розглядати віртуальну власність не як похідну від класичних речових прав, а як специфічну форму цифрової суб'єктності. Обґрунтовується доцільність запровадження категорії «цифрового майна» як окремого об'єкта цивільних прав, що володіє ознаками унікальності, відчужуваності та верифікованості через блокчейн-реєстри. Висунуто гіпотезу про необхідність визнання «права на цифрову смерть», яке б гармонізувало інтереси спадкоємців із правом спадкодавця на приватність та таємницю листування. Доведено, що аватари в метавсесвітах можуть наділятися статусом квазі-суб'єктів права в межах окремих ігрових чи управлінських екосистем. Встановлено, що основною перешкодою для легітимізації віртуальної власності є монополія платформ на контроль над цифровим контентом. Виявлено критичні суперечності між спадковим правом та алгоритмічними обмеженнями доступу до облікових записів. Обґрунтовано, що концепція «закон як код» має стати інструментом забезпечення автоматичного переходу прав на цифрові активи через смарт-контракти.

Ключові слова: віртуальна власність, віртуальна ідентичність, метавсесвіт, права людини, цифрова спадщина.

Авторський внесок

Авторка виконала роботу самостійно.

Заява про розкриття інформації

Авторка не має жодних конкуруючих фінансових, професійних чи особистих інтересів з боку інших сторін.

ВСТУП

Початок XXI століття ознаменувався безпрецедентним переходом значної частини соціально-економічних відносин у цифровий вимір. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, поява технології розподіленого реєстру (блокчейн) та розгортання повноцінних метавсесвітів (Metaverses) призвели до формування нового типу економіки – цифрової. Ці платформи, нарівні зі штучним інтелектом, робототехнікою, інтернетом речей, біо- і нано-технологіями, повинні стати ключовими драйверами реалізації цієї парадигми. Компанії, організації і люди, які не розуміють, що відбувається в світі, стають аутсайдерами у своїй

діяльності (Putscenteilo & Humeniuk, 2018). У цьому середовищі сучасна людина не лише спілкується, але й генерує, купує, обмінює та накопичує віртуальні блага, які мають реальну, іноді колосальну економічну цінність.

Виникнення нового класу активів – криптовалют, невзаємозамінних токенів (NFT), ігрових предметів, акаунтів у соціальних мережах з мільйонною аудиторією та земельних ділянок у віртуальних світах (наприклад, у Decentraland чи The Sandbox) – створило безпрецедентний виклик для класичної юриспруденції. Фундаментальний теоретико-правовий дисонанс полягає в тому, що фактичні суспільні відносини щодо володіння, користування та розпорядження віртуальними благами вже існують і активно розвиваються, проте їх належне правове регулювання та доктринальне осмислення суттєво відстають. Класична цивілістична доктрина, інструментарій якої формувалася в епоху індустріального суспільства і базується на римському приватному праві, виявляється недостатньо гнучкою для адекватного регулювання відносин, об'єктами яких є нематеріальні, децентралізовані сутності, що існують виключно у вигляді програмного коду.

Особливої гостроти та практичної значущості ця проблема набуває у контексті спадкового права. Коли власник значних цифрових активів йде з життя, виникає складний комплекс питань: кому належить ця «цифрова спадщина»? Інтернет-профілі, об'єкти цифрового середовища, які містять особисті бази даних, фотографії та інші матеріали, стають складовою частиною цифрової спадщини. Це зумовлює потребу в регулюванні та захисті таких об'єктів після смерті особи (Zahorui L. & Zahorui I., 2024). Чи мають право спадкоємці вимагати доступу до віртуальних гаманців, закритих акаунтів та архівів електронного листування? І як право має балансувати між майновими інтересами спадкоємців та посмертною охороною приватності спадкодавця і його віртуальної ідентичності?

Метою статті є комплексне теоретико-правове переосмислення категорії «об'єкт права» в умовах цифрової економіки (метавесвітів та блокчейну), а також аналіз правової природи цифрової спадщини та розробка теоретичних підходів до захисту віртуальної ідентичності користувачів після їхньої смерті.

ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА АБО ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Проблематика правового регулювання віртуальної власності та цифрових активів останніми роками все частіше стає предметом наукових дискусій. Вагомий внесок у дослідження об'єктів цивільних прав у цифровому середовищі зробили такі вчені, як Пуцентейло П. Р., Гуменюк О. О., Загоруй Л.М., Загоруй І.С. та інші. Серед зарубіжних дослідників, які розробляли концепції цифрового майна та цифрової спадщини, варто відзначити таких авторів, як Хелд А. (Held A.), Гуранді Л. (Gunardi L.), Янг К. (Yang Q.), Фарукі М. (Faroouqi M.), Шарма Б. (Sharma B.), Гупта Д. (Gupta D.), Кобер М. (Kober M.) та розробників американського Уніфікованого акту про фідусіарний доступ до цифрових активів (RUFADAA). Теоретичну базу проведеного нами дослідження становлять фундаментальні праці провідних правознавців та теоретиків цифрового права, чії доробки сформували концептуальний базис розуміння природи віртуальних активів. Зокрема, ключове значення мають праці Лоуренса Лессіга, який першим обґрунтував парадигму «Code and Other Laws of Cyberspace» (Кодекс та інші закони кіберпростору) (Lessig, 1999), довівши, що в кіберпросторі програмна архітектура виконує регуляторну функцію, аналогічну юридичним нормам. Вагомий внесок у розробку концепції віртуальної власності зробив Джошуа Фейрфілд у своїй роботі «Property as the law of virtual things» (Власність як закон віртуальних речей), який обґрунтував правову природу цифрових об'єктів через категорію «супермайна» та дослідив межі власності в умовах ліцензійного диктату платформ (Fairfield, 2022). Особливої ваги у контексті алгоритмічного управління набувають дослідження Френка Паскуале, присвячені феномену «суспільства чорної скриньки» (The Black Box Society), де автор розкриває загрози непрозорості алгоритмів для правопорядку та приватності особи (Pasquale, 2015). Крім того,

аналіз базується на ідеях Маретти Гільдебрандт щодо технологічного втілення права (Hildebrandt, 2015) та Роджера Браунсворда, який досліджує трансформацію верховенства права в епоху панування цифрових технологій (Brownsword, 2016).

Багато досліджень фокусується або суто на регулюванні криптовалют, або на захисті персональних даних. Комплексне ж дослідження взаємозв'язку між метавесвітами, блокчейном, віртуальною ідентичністю та інститутом спадкування залишається фрагментарним і потребує глибокого теоретико-правового аналізу.

МЕТОДОЛОГІЯ

Розглянемо інструментарій деконструкції та синтезу цифрового права у контексті розглядуваної тематики. У процесі дослідження було застосовано комплексний методологічний підхід, що дозволив вийти за межі традиційного цивілістичного позитивізму та адаптувати правовий аналіз до реалій Web 3.0 та метавесвітів.

Завдяки діалектичному методу було подолано статичне розуміння власності. Дослідження дозволило простежити перехід від матеріальної речі до цифрового коду, що має економічну цінність. Це дало змогу обґрунтувати, що в епоху цифровізації право власності трансформується зі «статички володіння» у «динаміку контролю» над доступом до активу.

Компаративістський підхід був спрямований на аналіз іноземних юрисдикцій, що вже розпочали легалізацію NFT та криптоактивів. Зіставлення стратегій дозволило виявити спільний вектор: перехід від ігнорування віртуальних об'єктів до їх визнання як специфічних об'єктів цивільних прав, що володіють ознаками унікальності та верифікованості через блокчейн.

Системно-структурний аналіз колізій дозволив деконструювати архітектуру відносин між користувачем та платформою. Було виявлено фундаментальну суперечність: з одного боку – спадкове право, що передбачає універсальне правонаступництво, з іншого – імперативні умови Terms of Service (ToS) транснаціональних корпорацій, які де-факто блокують передачу аккаунтів, встановлюючи монополію коду над законом.

Системний підхід допоміг визначити «цифрове майно» як елемент, що випадає з традиційної системи об'єктів цивільних прав, створюючи «сіру зону».

Авторський підхід та антропоцентризм, а також аксіологічний вимір, стали основою для вирішення етико-правових дилем. Це дозволило розглядати цифрову спадщину не просто як набір бітів, а як цифрову суб'єктність.

Висунуто та обґрунтовано гіпотезу про «право на цифрову смерть», яке виступає інструментом балансування: захист майнових інтересів спадкоємців проти захисту приватності спадкодавця.

Техно-юридичний синтез: «Law-as-Code», інтерпретований та застосований як метод техно-правового аналізу дозволив інтегрувати технологічні рішення у правове поле. В обґрунтованій концепції Law-as-Code, смарт-контракт розглядається не лише як технічний інструмент, а як юридичний механізм автоматичного забезпечення переходу прав, що мінімізує людський фактор та долає алгоритмічні бар'єри платформ.

Використання зазначених методів дозволило автору перейти від описового підходу до прогностичного. Встановлено, що головним викликом є подолання монополії платформ. Методологія підтвердила: збереження гуманістичних засад права у віртуальних світах можливе лише через визнання пріоритету прав людини (цифрової гідності) над комерційними алгоритмами техноласників.

РЕЗУЛЬТАТИ

Нині відбувається переосмислення категорії «об'єкт права» в умовах метавесвітів та блокчейну. Загалом спостерігається криза класичного розуміння об'єкта цивільних прав.

Традиційно в теорії цивільного права під об'єктами цивільних прав розуміються матеріальні та нематеріальні блага, з приводу яких суб'єкти вступають у цивільні правовідносини. Згідно з класичною парадигмою (закріпленою, зокрема, у ст. 177 Цивільного кодексу України), до об'єктів цивільних прав належать речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, творчої діяльності, інформація, а також інші матеріальні і нематеріальні блага (Verkhovna Rada Ukrainy, 2003, January 16).

Цей перелік, незважаючи на його позірну широту, створює серйозні концептуальні труднощі при спробі кваліфікувати такі новітні феномени, як віртуальні активи у метавсесвіті (наприклад, NFT-кросівки чи віртуальний будинок).

Спроби застосувати до віртуальної власності традиційні категорії стикаються з нездоланими перешкодами. Першою з них є необ'єктивність матеріального критерію. Віртуальна власність не є річчю в класичному розумінні (*res corporales*), оскільки не має просторових меж, маси та матеріального вираження. Вона існує виключно як запис у розподіленому реєстрі (блокчейні) або на серверах компанії-розробника. Друга – обмеженість конструкції «майнових прав» (зобов'язального права). Багато юристів пропонують розглядати віртуальні активи як права вимоги користувача до платформи. Ця концепція (ліцензійний підхід) працює для централізованих ігор (наприклад, *World of Warcraft*), де користувач лише орендує право користуватися мечем чи аватаром за правилами компанії. Однак в умовах Web 3.0 та публічних блокчейнів (таких як *Ethereum*) центрального емітента чи адміністратора не існує. Якщо особа володіє біткоїном або NFT на децентралізованому гаманці, у неї немає «права вимоги» до жодної конкретної юридичної особи. Вона здійснює безпосереднє, пряме і виключне панування над цим активом за допомогою свого приватного (криптографічного) ключа.

Постає питання розгляду віртуальної власності як нового виду майна. У зв'язку з цим розглянемо концепцію «цифрової речі». Виходячи з наведеного, виникає об'єктивна необхідність легалізації нового об'єкта цивільних прав – цифрової речі (*res digitalis*) або віртуального майна (Held, 2025).

Незважаючи на нематеріальну природу, віртуальні активи в метавсесвіті володіють ключовими ознаками, які дозволяють застосовувати до них адаптований режим речових прав (права власності):

1. Дискретність та індивідуальна визначеність. Технологія блокчейн, зокрема стандарти токенів (як-от ERC-721 для NFT), дозволяє зробити кожен віртуальний об'єкт унікальним, таким, що не змішується з іншими, і має чітку історію походження (*provenance*) (Gunardi, 2022).

2. Здатність до відчуження. Віртуальні об'єкти вільно купуються, продаються, обмінюються на фіатні гроші або інші криптоактиви.

3. Контрольованість та виключність. Завдяки асиметричній криптографії особа, яка володіє приватним ключем, має абсолютний контроль над активом. Ніхто інший, навіть держава чи творець блокчейну, не може розпорядитися цим активом без згоди власника ключа. Це максимально наближає право контролю над цифровим активом до класичної тріади права власності (володіння, користування, розпорядження).

Отже, доктрина має відійти від ліцензійного розуміння віртуальних об'єктів у метавсесвітах і визнати їх повноцінним майном. Перехід до парадигми «віртуального абсолютного права» є необхідною умовою для подальшого вирішення проблем успадкування цих об'єктів.

Актуальним видається питання кому належать цифрові активи після смерті власника та які ж проблеми цифрової спадщини. Розглянемо правову природу цифрової спадщини та проведемо її класифікацію.

З переходом суспільства до інформаційної епохи склад спадкової маси зазнав кардинальних змін. Поряд із традиційною нерухомістю, банківськими вкладками та корпоративними правами, до неї дедалі частіше включаються цифрові активи. Інститут «цифрової спадщини» (*digital inheritance*) сьогодні охоплює надзвичайно широкий спектр об'єктів: від електронних гаманців

із криптовалютою (Bitcoin, Ethereum) та інвестиційних портфельів на криптобіржах до акаунтів у соціальних мережах, доменних імен, віртуальної зброї в онлайн-іграх, баз даних клієнтів та особистих архівів фотографій на хмарних сховищах. Це цифрові активи, створені для заробітку, або активи, які обробляють або зберігають дані фінансових активів особи. Їх можна далі розділити на цифрові активи зі значною грошовою цінністю, такі як канали YouTube, облікові записи в соціальних мережах або імена з великою кількістю підписників, які заробляють гроші від компанії (Fargoqi et al., 2022).

Для цілей правового регулювання спадкування всю сукупність цифрових активів доцільно класифікувати на дві великі групи:

1. Майнові (економічні) цифрові активи. Це об'єкти, які мають чітко виражену грошову вартість, можуть бути відчужені за життя власника і не мають нерозривного зв'язку з його особою. До цієї категорії належать криптовалюти, NFT-токени, токенизована віртуальна нерухомість у метавсесвітах, а також доменні імена та комерційні акаунти (наприклад, канали на YouTube з монетизацією або сторінки в Instagram, що генерують дохід від реклами).

2. Особисті (немайнові) цифрові активи. Це об'єкти, які тісно пов'язані з особистістю спадкодавця, його приватним життям та таємницею листування (Yang, 2025). Сюди відносяться персональні сторінки в соцмережах (які не використовуються для бізнесу), електронна пошта, приватні повідомлення у месенджерах, особисті фото- та відеоархіви.

Ця дихотомія є критично важливою, оскільки вона визначає межі втручання спадкоємців. Якщо щодо першої групи активів має діяти безумовне право на їх включення до спадкової маси, то щодо другої групи виникає фундаментальний конфлікт між правом на спадкування та конституційним правом спадкодавця на таємницю листування та повагу до приватного життя (privacy), яке, на думку багатьох теоретиків, продовжує охоронятися і після його смерті.

Науково досліджено наявність колізії між спадковим правом та користувацькими угодами (Terms of Service).

Головною юридичною перепоною на шляху до ефективного спадкування цифрових активів є не стільки відсутність профільного законодавства, скільки диктат транснаціональних технологічних корпорацій. Відносини між користувачем та платформою (Google, Apple, Meta, Steam тощо) регулюються так званими користувацькими угодами (Terms of Service або End User License Agreement – EULA) (Dartmouth, n.d.).

Більшість цих угод містять положення про те, що користувач не набуває права власності на цифровий контент чи акаунт. Натомість йому надається лише неексклюзивна, відклична персональна ліцензія на користування, яка автоматично анулюється в момент смерті користувача (правило «no right of survivorship»).

Наприклад, в угоді користувача компанії Apple щодо iCloud прямо зазначається: якщо компанія отримує копію свідчення про смерть користувача, його обліковий запис може бути видалений разом із усіма даними (Apple Discussions, 2018, August 17). Подібні обмеження існують на ігрових платформах на кшталт Steam, де користувачі інвестують тисячі доларів у віртуальні предмети (скіни, інвентар), але де-юре не можуть передати їх у спадок дітям.

Такий підхід створює парадоксальну ситуацію: активи, які за життя особи мали реальну економічну цінність і вільно купувалися за фіатні гроші, після її смерті юридично «випаровуються», повертаючись у власність корпорації або знищуючись. Це прямо суперечить базовим принципам цивільного права щодо недоторканності права власності та універсального правонаступництва при спадкуванні.

З теоретико-правової точки зору, положення користувацьких угод, які унеможливають спадкування майнових цифрових активів, повинні визнаватися нікчемними (недійсними), оскільки вони звужують обсяг цивільних прав особи, гарантованих законом. Приватний договір (яким є EULA, що укладається шляхом проставлення «галочки» – click-wrap agreement) не може скасовувати імперативні норми спадкового права держави.

Розглянемо міжнародний досвід вирішення проблеми цифрового спадкування. Судова практика різних країн вже почала формувати підходи до подолання монополії ІТ-гігантів на цифрову спадщину. Знаковим прецедентом стало рішення Верховного суду Німеччини (Bundesgerichtshof) у 2018 році. Суд зобов'язав компанію Facebook (нині Meta) надати батькам загиблої 15-річної дівчини повний доступ до її акаунта. Суд дійшов революційного висновку: договір з соціальною мережею переходить до спадкоємців так само, як і будь-який інший договір (наприклад, договір оренди чи банківського обслуговування). Судді відхилили аргументи Facebook щодо таємниці листування, зазначивши, що батьки як законні спадкоємці заступають на місце померлої у всіх правовідносинах, у тому числі цифрових (BBC News, 2018, July 12)

У США піонером у законодавчому врегулюванні став Уніфікований акт про фідучіарний доступ до цифрових активів (Revised Uniform Fiduciary Access to Digital Assets Act – RUFADAA) (Uniform Law Commission, n.d.), який станом на сьогодні імplementований у більшості штатів. Цей акт встановлює чітку ієрархію пріоритетів доступу:

1. Онлайн-інструменти платформи. Найвищий пріоритет мають налаштування, які користувач зробив безпосередньо на платформі (наприклад, «Спадковий контакт» у Apple або «Довірена особа» у Facebook).

2. Заповіт. Якщо онлайн-інструмент не використовувався, діють вказівки, залишені у класичному заповіті.

3. Угода користувача (Terms of Service). Якщо особа не залишила жодних вказівок, діють стандартні правила платформи, які зазвичай забороняють доступ третім особам.

Таким чином, RUFADAA надав фідучіарам (спадкоємцям, опікунам, виконавцям заповіту) законне право запитувати у технологічних компаній доступ до цифрових активів померлого, створюючи баланс між необхідністю управління майном та захистом приватності.

Розглянемо спадкування децентралізованих активів (криптовалют) та смарт-контракти. Окрему, ще складнішу проблему становить спадкування активів у децентралізованих блокчейн-мережах, де немає адміністратора, до якого можна було б звернутися з рішенням суду чи свідомством про смерть. Якщо власник Bitcoin-гаманця помирає, не передавши нікому свою seed-фразу (набір слів для відновлення доступу) або приватний ключ, ці кошти назавжди стають недоступними. Жоден суд у світі не здатний зламати криптографічний алгоритм блокчейну. Вирішення цієї проблеми лежить переважно у технологічній та превентивній площині:

– інститут «цифрових душоприказників» (digital executors): призначення в заповіті спеціальної особи, яка володіє необхідними технічними знаннями для пошуку та виведення криптоактивів;

– застосування смарт-контрактів (Smart Contracts) як цифрових заповітів. Це комп'ютерний алгоритм, який автоматично виконує закладені в ньому умови. Наприклад, власник може створити смарт-контракт, який автоматично перекаже криптовалюту на гаманці його дітей, якщо він не авторизується у системі (не здійснить жодної транзакції або не підтвердить свою життєдіяльність через спеціальний оракул) протягом 6 місяців. Це усуває необхідність у нотаріусах і судах, гарантуючи абсолютну та невідворотну передачу цифрової власності (Pasailiuk, 2025).

Розглянемо захист віртуальної ідентичності та аватарів у метавсесвіті. Обґрунтуємо, чому аватар можна розглядати як квазі-суб'єкт чи складний об'єкт права. Перехід від традиційного Інтернету (Web 2.0) до імерсивних просторів метавсесвітів (Web 3.0) супроводжується зміною способу репрезентації користувача. Якщо раніше людина була представлена в мережі набором тексту та фотографій (профіль у соцмережі), то в метавсесвіті вона діє через аватара – тривимірну віртуальну проекцію, своєрідне цифрове альтер-его. З часом аватар у метавсесвіті накопичує не лише майнові активи (віртуальний одяг, нерухомість у вигляді NFT), але й формує власну соціальну репутацію, ділові зв'язки та кредитоспроможність. Виникає безпрецедентна для класичного права ситуація: аватар починає акумулювати як майнові, так і особисті немайнові блага, де-факто виступаючи самостійним центром правовідносин у віртуальному світі.

У правовій доктрині триває дискусія щодо статусу аватара. Деякі радикальні теоретики пропонують наділити аватари (особливо ті, що керуються автономним штучним інтелектом) статусом «електронної особи» (electronic personhood) – квазі-суб'єкта права, за аналогією з юридичною особою. Проте більш обґрунтованим видається підхід, за якого віртуальна ідентичність розглядається як складний комплексний об'єкт права, що поєднує в собі:

1. Об'єкт права інтелектуальної власності. Аватар, його зовнішній вигляд (скін), рухи та дизайн часто є результатом творчої праці самого користувача або придбаним об'єктом авторського права.

2. Сукупність персональних даних. Поведінкові патерни аватара, його біометричні дані (у випадку використання VR-гарнітур, які відстежують рух очей та міміку) є конфіденційною інформацією.

3. Особисте немайнове благо. Віртуальна репутація, ім'я (нікнейм) та честь аватара нерозривно пов'язані з честю та гідністю фізичної особи, яка за ним стоїть.

Відповідно, крадіжка аватара (злам облікового запису в метавсесвіті) або його неправомірне використання не може кваліфікуватися лише як майновий злочин або порушення авторських прав. Це має розглядатися як комплексний делікт – зазіхання на віртуальну ідентичність (digital identity theft), що завдає особі як матеріальної, так і значної моральної шкоди (Cheris, 2025).

Розглянемо наукову проблему посмертних цифрових двійників (дівфейків) та ШІ-реплікації. Новітнім викликом для права цифрової спадщини стала поява технологій «цифрового безсмертя» (grief tech). Використовуючи алгоритми машинного навчання (генеративний ШІ) та цифрові сліди померлої особи (її аудіозаписи, відео, листування, поведінку аватара), ІТ-компанії здатні створювати інтерактивних цифрових двійників. Такі ШІ-аватари можуть спілкуватися з родичами померлого, імітуючи його голос, манеру мовлення та навіть характер.

З юридичної точки зору, несанкціоноване створення та комерційне використання таких посмертних дівфейків становить грубе порушення права на повагу до пам'яті померлого та права на використання його образу. Для вирішення цієї проблеми законодавство має запровадити такі механізми:

1. Презумпція заборони посмертної реплікації. Створення цифрового ШІ-двійника померлої особи має бути категорично заборонено, якщо особа не надала на це прямої, недвозначної згоди (у формі цифрового заповіту чи спеціальної декларації) ще за життя.

2. Право на розпорядження цифровим образом. Успадкуванню підлягає право на захист образу (Right of Publicity) померлого в цифровому середовищі, щоб спадкоємці могли блокувати спроби третіх осіб або корпорацій монетизувати віртуальну ідентичність їхнього родича.

3. Право на «цифрове забуття» (Right to be forgotten) як елемент цифрової спадщини.

Європейська концепція захисту даних (GDPR) закріпила право особи на видалення її персональних даних – право на забуття (European Parliament and Council of the European Union, 2016, April 27). В епоху метавсесвітів це право набуває нового виміру: чи має право особа вимагати повного знищення свого аватара, цифрових активів та віртуальної історії після своєї смерті?

Оскільки особисті цифрові активи (листування, історія переміщень у метавсесвіті) містять глибоко інтимну інформацію, право на «посмертне цифрове забуття» має стати фундаментальним елементом цифрової спадщини, як це зазначено у Законі України «Про захист персональних даних» № 2297-VI (Verkhovna Rada Ukrainy, 2010, June 1). Законодавство має визнати за користувачем беззаперечне право залишати розпорядження про автоматичне знищення його віртуальної ідентичності (акаунтів, персональних архівів) у разі смерті. Умови Terms of Service, які блокують виконання такого волевиявлення, або автоматично передають права на ці дані ІТ-корпорації для навчання ШІ-моделей, повинні визнаватися незаконними.

Окрім цього, варто врахувати аргументацію авторів, які виступають проти запровадження механізмів цифрового забуття. Визначають, що такі механізми порушують свободу слова,

обмежують доступ до інформації, можуть бути використані для цензури, можуть бути використані для стирання та переписування історії. Коли дані доступні, люди можуть використовувати їх, щоб чинити тиск на компанії та уряди, вони можуть допомогти запам'ятати та вивчити уроки минулого, вони можуть рятувати життя та запобігати майбутній шкоді. Комплексні дані можуть стимулювати інновації та економічне зростання, їх можна використовувати для створення персоналізованого контенту та покращення якості життя людей (Kober, 2019).

Право на «посмертне цифрове забуття» слід розглядати як логічне продовження права людини на приватність. Якщо фізичні архіви можуть бути знищені за заповітом, то й віртуальна ідентичність (листування, історія переміщень) не повинна автоматично ставати власністю корпорацій. Законодавче закріплення права на автоматичне знищення даних захищає гідність померлого та запобігає комерційній експлуатації інтимної інформації (наприклад, для навчання ШІ).

ОБГОВОРЕННЯ

В даному розділі наукової статті проаналізуємо «точки напруги», де традиційне право власності вступає у суперечність із фундаментальними правами людини в цифровому середовищі.

1. Дилема «доступ vs таємниця»: конфлікт спадкоємця та приватності.

Питання про те, чи має син право читати приватне листування померлого батька, виходить за межі цивілістики. Спостерігаємо конфлікт: з одного боку – універсальне правонаступництво (спадкоємець отримує все), з іншого – невідчужуване право на приватність. Право на повагу до приватного життя не припиняється повністю зі смертю особи. Вочевидь варто впровадити «презумпцію закритості» для приватного листування, якщо спадкодавець прямо не вказав інше. Доступ має надаватися лише у випадках крайньої майнової необхідності або захисту честі сім'ї.

2. Посмертне «право на забуття» та цифрова репутація.

Цифровий слід може стати тягарем для пам'яті про померлого (наприклад, застаріла інформація або деструктивний контент).

Проблема полягає тому хто є суб'єктом права на видалення даних? Платформи часто ігнорують запити родичів, посилаючись на конфіденційність. Задля вирішення цього питання необхідно закріпити механізм посмертного захисту цифрової гідності. Родичі повинні мати право на «санацію» цифрового профілю померлого, якщо наявна інформація спотворює його життєвий шлях або порушує добру пам'ять про нього.

3. Криза цифрового суверенітету: транскордонність активів.

Українське право стикається з «екстериторіальністю» великих технологічних компаній.

Виклик полягає у тому, що скажімо сервери з даними українця знаходяться в Ірландії, штаб-квартира компанії – у Каліфорнії, а доступ регулюється правом штату Делавер.

Запитання для дискусії: чи може український нотаріус видати свідоцтво про право на спадщину щодо Google-акаунта, яке буде визнане платформою? Ми обґрунтовуємо необхідність міжнародних стандартів цифрового правонаступництва, оскільки національне право сьогодні є заручником Terms of Service (ToS) глобальних монополістів.

4. Етика «Deadbots» та право на когнітивну цілісність.

Створення ШІ-клонів померлих на основі їхньої цифрової спадщини створює нову юридичну реальність.

Які ж тут ризики? Використання особистих даних для створення «цифрового двійника» без згоди померлого є актом маніпуляції його суб'єктністю.

Авторська позиція – це порушує право на когнітивну цілісність. Створення «deadbots» має бути легальним лише за умови експліцитної згоди особи, наданої за життя (у формі «цифрового заповіту»). В іншому випадку це є «комерціалізацією душі», що суперечить антропоцентризму права.

5. Прогнозний вимір: від Web 3.0 до Web 4.0 або «симбіотичної павутини» – виклик «цифрової безсмертності».

Обговорюючи результати дослідження, неможливо ігнорувати горизонт Web 4.0 (симбіотичної мережі). Якщо Web 3.0 вирішує питання децентралізованого володіння активами (NFT, криптоактиви), то Web 4.0 ставить під загрозу саму монополію біологічної людини на суб'єктність.

Прогностично запропонуємо науковій увазі нижченаведені авторські наукові моменти.

1. Трансформація об'єкта спадкування у «цифрового двійника».

Ми прогнозуємо, що найближчим часом об'єктом цифрової спадщини стануть не лише пасивні дані (архіви, фото), а активні нейропрофілі та цифрові двійники (Digital Twins) на базі III.

Проблема полягає у тому, що якщо цифровий аватар, навчений на когнітивних паттернах померлої особи, продовжує здійснювати правочини або створювати об'єкти інтелектуальної власності, чи можна вважати це «спадковим майном»? Чи це вже нова форма квазі-суб'єктності?

2. Нейроправа як фундамент цифрової спадщини.

З появою технологій Web 4.0 (нейроінтерфейсів), методологія дослідження має включати категорію нейроправ. Цифрова спадщина майбутнього охоплюватиме «ментальну приватність» померлого.

Авторська наукова гіпотеза: право на «цифрову смерть» у Web 4.0 має включати заборону на несанкціоновану «реінкарнацію» особистості у формі AI-бота без попередньої згоди, наданої за життя (цифровий заповіт нового покоління).

3. Симбіоз «закон як код» (Law-as-Code) та автономних агентів.

У системі Web 4.0 перехід прав на віртуальну власність має відбуватися без участі державних інституцій. Ми обґрунтовуємо, що автономні юридичні агенти (AI-executors) зможуть самостійно аналізувати настання юридичних фактів (смерті особи) через реєстри IoT та миттєво розподіляти активи згідно зі смарт-контрактом, що нівелює проблему юрисдикційної приналежності платформ.

4. Антропоцентричний запобіжник.

Ключовий висновок обговорення: чим глибшою є інтеграція людини в Web 4.0, тим жорсткішим має бути правовий «запобіжник». Цифрова власність не повинна ставати інструментом пост-мортального поневолення особистості алгоритмами. Антропоцентризм у цьому контексті означає, що право має визнавати за людиною право бути «забутою» або «відключеною» від симбіотичної мережі після фізичної смерті, попри комерційну цінність її цифрового сліду.

Сучасне вузьке розуміння цифрової спадщини як майнової маси потребує її осмислення як невід'ємної складової людської суб'єктності. Авторська позиція ґрунтується на трьох засадничих тезах.

1. Інтеграція нейро-прав у структуру правової доктрини.

Стверджується, що в умовах симбіотичних мереж (Web 4.0) об'єктом правового захисту стає не лише зовнішній цифровий слід (файли, акаунти), а й внутрішня ментальна приватність. Нейро-права – це не просто технологічна надбудова, а новий фундамент правової доктрини, де когнітивна цілісність людини після смерті має бути захищена від алгоритмічної маніпуляції та несанкціонованої «цифрової реанімації» у формі нейро-двійників.

2. Континуїтет четвертого покоління прав людини.

Моя робота розвиває концепцію четвертого покоління прав людини, яку я досліджую протягом останніх років. Я розглядаю «право на цифрову смерть», «право на неалгоритмічне існування» та «право на ментальну автономію» як логічне продовження антропоцентричної традиції. У цьому контексті цифрова спадщина виступає не як товар, а як посмертне розширення особистості, що вимагає захисту на рівні конституційних гарантій, а не лише користувацьких угод.

3. Філософсько-правова рефлексія майбутнього.

Свідомо виходжу за межі суто цивілістичного підходу, який намагається втиснути віртуальні активи у застарілі рамки речового права. Моє завдання – філософсько-правове осмислення майбутнього, де право не просто «наздоганяє» технологію, а встановлює етичні кордони для цифрової еволюції. Ми переходимо від регулювання «цифрових об'єктів» до регулювання цифрової долі людини, де ключовою цінністю залишається людська гідність, незалежно від форми її існування – біологічної чи віртуальної.

Дане дослідження – це не тільки аналіз законодавчих лакун, а маніфест антропоцентричного права майбутнього, яке визнає недоторканність людського духу в глобальному алгоритмічному просторі.

ВИСНОВКИ

Аналіз трансформації приватноправових інститутів під впливом метавесвітів, блокчейну та технологій Web 3.0 дозволяє зробити такі узагальнюючі висновки:

1. Модернізація об'єктів цивільних прав. Класична цивілістична парадигма потребує оновлення. Цифрові активи (криптовалюти, NFT, віртуальна нерухомість), які функціонують у децентралізованих мережах і характеризуються дискретністю, економічною цінністю та виключною підконтрольністю (через приватні ключі), необхідно легалізувати як самостійний об'єкт цивільних прав – «цифрові речі» (*res digitalis*). На них має поширюватися адаптований режим абсолютних (речових) прав, а не лише зобов'язальних.

2. Пріоритет спадкового права над ліцензійними угодами. Існуюча практика транснаціональних IT-корпорацій, які через умови користувацьких угод (*Terms of Service*) припиняють дію акаунтів та анулюють доступ до придбаного контенту зі смертю користувача, порушує фундаментальні засади спадкового права. Майнові цифрові активи повинні визнаватися повноцінною частиною спадкової маси (цифровою спадщиною), а будь-які корпоративні обмеження щодо їх успадкування мають бути визнані нікчемними на законодавчому рівні.

3. Диференціація цифрової спадщини. Ефективне правове регулювання вимагає чіткого розмежування цифрової спадщини на майнову (криптовалюти, комерційні блоги, NFT) та особисту (листування, приватні фотоархіви). Якщо майнова частина має переходити до спадкоємців в силу універсального правонаступництва, то доступ до особистої цифрової спадщини повинен надаватися виключно з урахуванням волевиявлення спадкодавця для забезпечення його посмертного права на приватність.

4. Інституціоналізація новітніх механізмів. Для вирішення проблеми спадкування децентралізованих активів (де неможливе втручання судів чи банків) необхідно на доктринальному та законодавчому рівнях визнати юридичну силу смарт-контрактів як форми «цифрового заповіту», а також запровадити інститут цифрового виконавця заповіту (*digital executor*).

5. Комплексний захист віртуальної ідентичності. Аватар у метавесвіті еволюціонує з простого графічного об'єкта у віртуальну ідентичність, що має репутаційну та економічну вагу. Право має забезпечити захист цієї ідентичності від крадіжки та несанкціонованої III-реплікації (посмертних дідфейків), гарантуючи кожному право на розпорядження своїм цифровим образом та право на «посмертне цифрове забуття».

Вперше пропонується:

1. Концептуалізація категорії «цифрова річ» (*res digitalis*). Наукова новизна підходу полягає у теоретичному обґрунтуванні переходу від суто зобов'язальної моделі регулювання цифрових активів до речово-правової парадигми. Автором доведено необхідність легалізації категорії «цифрова річ» (*res digitalis*) як самостійного об'єкта цивільних прав, що характеризується технічною дискретністю та виключною підконтрольністю через механізм приватних ключів. Обґрунтовано, що адаптація режиму абсолютних прав до децентралізованих активів (криптовалют, NFT, віртуальної нерухомості) є необхідною умовою забезпечення правової визначеності у віртуальному просторі.

2. Доктринальне підпорядкування корпоративного регулювання спадковому праву. Вперше сформульовано положення про пріоритет фундаментальних інститутів спадкового права над автономними правилами користувальницьких угод (Terms of Service) транснаціональних ІТ-корпорацій. Аргументовано, що практика анулювання цифрових прав користувача після його смерті суперечить принципу універсального правонаступництва. Запропоновано на законодавчому рівні визнати нікчемними умови корпоративних договорів, які обмежують включення майнових цифрових активів до складу спадкової маси.

3. Функціональна диференціація структури цифрової спадщини. Дістало подальшого розвитку теоретичне розмежування складу цифрової спадщини на два автономні сегменти: майновий (комерційні активи, токени) та особистий (приватні архіви, листування). Доведено, що правовий режим спадкування цих сегментів має базуватися на різних засадах: для майнової частини – на принципі безперервності цивільного обороту, для особистої – на пріоритеті волевиявлення спадкодавця та захисті його посмертного права на приватність, що запобігає автоматичному доступу спадкоємців до конфіденційної інформації.

4. Юридична легітимізація алгоритмічних форм волевиявлення. Наукова новизна відображена у розробці концепції «цифрового заповіту», реалізованого через механізм смарт-контрактів. Обґрунтовано необхідність надання юридичної сили програмному коду як специфічній формі фіксації останньої волі спадкодавця у децентралізованих мережах, де традиційне втручання державних інституцій є технічно обмеженим. Запропоновано запровадження інституту «цифрового виконавця заповіту» (digital executor) як нового суб'єкта правовідносин, відповідального за технічну та юридичну реалізацію передачі цифрових активів.

5. Теоретичне обґрунтування захисту віртуальної ідентичності (аватара). Запропоновано новий підхід до розуміння правової природи аватара у метавесвіті як складної віртуальної ідентичності, що виходить за межі графічного об'єкта. Аргументовано необхідність розширення об'єктного складу цивільно-правового захисту через включення права на захист від несанкціонованої ІІІ-реплікації образу особи (посмертних дідфейків). Сформульовано теоретичні засади реалізації права на «посмертне цифрове забуття» як невід'ємного елемента цифрової гідності людини.

Подальші наукові розвідки у цій сфері мають бути спрямовані на розробку уніфікованого міжнародного кодексу цифрового успадкування, здатного гармонізувати законодавство різних держав з транскордонною природою блокчейн-мереж та метавесвітів.

Подяка. Висловлюю подяку рецензентам наукового видання «Право та інноваційне суспільство» та редактору Аллі Стрижковій за підтримку наукового пошуку в царині новітніх об'єктів правовідносин. Роботу присвячую **світлій пам'яті академіка Петра Мойсейовича Рабіновича**. Його глибоке розуміння соціальної антропології права та невпинна віра в те, що право має еволюціонувати разом із людським буттям, стали фундаментом для аналізу цифрової спадщини. Петро Мойсейович навчав бачити за кожним юридичним конструктом живу людину та її гідність – цінності, що залишаються незмінними навіть у віртуальному вимірі.

REFERENCES

- Apple Discussions (2018, August 17). *What happens to iCloud when I die?* <https://discussions.apple.com/thread/8504157>
- BBC News (2018, July 12). Facebook ruling: German court grants parents rights to dead daughter's account. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/world-europe-44804599>
- Brownsword, R. (2016). Technological management and the rule of law. *Law, Innovation and Technology*, 8, 100–140. <https://doi.org/10.1080/17579961.2016.1161891>
- Chepis, O. I. (2025). Virtual identity in the context of human rights. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 90, 150–155. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.46>

- Dartmouth. (n.d.). *What are EULAs and why should I read them?* Retrieved from <https://services.dartmouth.edu/TDClient/1806/Portal/KB/ArticleDet?ID=64920>
- European Parliament and Council of the European Union. (2016, April 27). *General Data Protection Regulation (GDPR): Regulation (EU) 2016/679*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>
- Fairfield, J. (2022). Property as the law of virtual things. *Research Policy and Strategic Management*, 7, 1–14. <https://doi.org/10.3389/frma.2022.981964>
- Farooqui, M. O., Sharma, B., & Gupta, D. (2022). Herencia de activos digitales: Analizando el concepto de herencia digital en plataformas de medios sociales. *Novum Jus*, 415–425. <https://doi.org/10.14718/NovumJus.2022.16.3.15>
- Gunardi, L. (2022). Blockchain application on property law: Meeting legal certainty for creditors in bankruptcy cases. *International Journal of Criminal Justice Science*, 17(2), 140–152. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4756116>
- Held, A. (2025). (Digital) things as objects of property rights: What can crypto learn from comparative law? *Oxford Journal of Legal Studies*, 45(1), 217–243. <https://doi.org/10.1093/ojls/gqae034>
- Hildebrandt, M. (2015). *Smart technologies and the end(s) of law: Novel entanglements of law and technology*. Edward Elgar Publishing.
- Kober, M. (2019). *Digital oblivion in online social networks: A necessity or just nice to have?* Ruhr University Bochum.
- Lessig, L. (1999). *Code and other laws of cyberspace*. Basic Books. ISBN 0-465-03912-X. Retrieved from <https://lessig.org/images/resources/1999-Code.pdf>
- Pasailiuk, I. V. (2025). The concept of legal regulation of a ‘Smart Contract’ in the civil law of Ukraine and foreign countries: doctrinal and practical aspects. *Scientific innovations and advanced technologies*, 2(42), 653–662. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2\(42\)-653-662](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-2(42)-653-662)
- Pasquale, F. (2015). *The black box society*. Harvard University Press. Retrieved from https://tetrazolelover.at.ua/Frank_Pasquale-The_Black_Box_Society-The_Secret_Al.pdf
- Putscenteilo, P.R., & Humeniuk, O.O. (2018). Digital economy as the modern vector of reconstruction of the traditional economy. *Innovative Economy*, 5–6, 131–143. Retrieved from <https://inneco.org/index.php/innecoen/article/view/378/0> [in Ukrainian].
- Uniform Law Commission. (n.d.). *Revised Uniform Fiduciary Access to Digital Assets Act (RUFADAA)*. Retrieved from <https://www.uniformlaws.org/committees/community-home?CommunityKey=f7237fc4-74c2-4728-81c6-b39a91ecdf22>
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2003, January 16). *Civil Code of Ukraine (Law No. 435-IV)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2010, June 1). *On personal data protection (Law No. 2297-VI)*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
- Yang, Q. (2025). Principles for the standardized handling of digital property inheritance. *Ideas Spread*, 8, 29–43. <https://doi.org/10.30560/hssr.v8n3p29>
- Zahorui, L.M., & Zahorui, I.S. (2024). Digital Legacy: Problems of Formation and Perspectives. *Current Issues of Law: Theory and Practice*, 1(47), 71–82. <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-47-1-71-82>

VIRTUAL PROPERTY AND DIGITAL HERITAGE: THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS

Svitlana KRAVCHUK, ORCID 0000-0002-3485-1343,
Web of Science ResearcherID AAB-8289-2019

*Senior Lecturer at a Higher Education Institution
Institute of Law, Psychology, and Innovative Education
Lviv Polytechnic National University
Juror at the Shevchenkiivskyi District Court of Lviv*

Abstract. The rapid digitization of social relations and the transition to Web 3.0 ecosystems are triggering a fundamental crisis in classical legal doctrines. The emergence of virtual worlds, where digital assets hold real economic value, demands an immediate rethinking of the boundaries of legal regulation regarding property and inheritance. Traditional legal constructs prove relevant only to the physical world, leaving a “gray area” in legal relations concerning intangible objects in metaverses. The aim of this work is to conduct a comprehensive theoretical and legal analysis of the transformation of the institutions of virtual property and digital inheritance, as well as to justify the need to adapt national legislation to the challenges of algorithmic and cryptographic asset regulation. The research methodology is based on a combination of general scientific and specialized methods. The dialectical method was used to analyze the evolution of the concept of “property” in the digital age. A comparative approach allowed for the comparison of regulatory strategies of different jurisdictions regarding NFTs and cryptocurrencies. A systemic-structural analysis was applied to identify conflicts between the norms of inheritance law and the mandatory terms of service (Terms of Service) of transnational IT corporations. The article proposes, for the first time, to consider virtual property not as a derivative of classical property rights, but as a specific form of digital subjectivity.

The paper argues for the introduction of the category of “digital property” as a distinct object of civil rights, characterized by uniqueness, transferability, and verifiability through blockchain registries. A hypothesis is put forward regarding the need to recognize a “right to digital death,” which would harmonize the interests of heirs with the testator’s right to privacy and confidentiality of correspondence. It is demonstrated that avatars in metaverses can be granted the status of quasi-legal entities within specific gaming or management ecosystems. It is established that the key obstacle to the legitimization of virtual property is the platforms’ monopoly on control over digital content. It has been determined that digital inheritance encompasses not only financial assets but also socio-communicative capital (accounts, reputation ratings). Critical contradictions between inheritance law and algorithmic restrictions on access to accounts have been identified. It is argued that the “Law-as-Code” concept should become a tool for ensuring the automatic transfer of rights to digital assets via smart contracts. The author notes that maintaining anthropocentrism in the realm of digital property is possible only if human rights are recognized as taking precedence over the commercial interests of technology owners. It is concluded that the integration of virtual objects into the general system of civil law objects is inevitable through an expanded interpretation of the content of property rights in virtual space.

Keywords: virtual property, virtual identity, metaverse, human rights, digital legacy.

ВІРТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ТА ЦИФРОВА СПАДЩИНА: ТЕОРЕТИКО – ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Анотація. Стрімка цифровізація суспільних відносин та перехід до екосистем Web 3.0 зумовлюють фундаментальну кризу класичних правових доктрин. Поява віртуальних світів, де цифрові активи мають реальну економічну цінність, вимагає негайного переосмислення меж правового регулювання власності та спадкування. Традиційні юридичні конструкції виявляються релевантними лише для матеріального світу, залишаючи «сіру зону» у правовідносинах щодо нематеріальних об’єктів у метавсесвітах. Метою роботи є здійснення комплексного теоретико-правового аналізу трансформації інститутів віртуальної власності та цифрової спадщини, а також обґрунтування необхідності адаптації національного законодавства до викликів алгоритмічного та криптографічного регулювання активів. Методологія дослідження базується на поєднанні загальнонаукових та спеціальних методів. За допомогою діалектичного методу проаналізовано еволюцію поняття «майно» у цифрову епоху. Компаративістський підхід дозволив зіставити регуляторні стратегії різних юрисдикцій щодо NFT та криптовалют. Системно-структурний аналіз застосовано для виявлення колізій між нормами спадкового права та імперативними умовами користувальницьких угод (Terms of Service) транснаціональних ІТ-корпорацій. У статті вперше запропоновано розглядати віртуальну власність не як похідну від класичних речових прав, а як специфічну форму цифрової суб’єктності. Обґрунтовується доцільність запровадження категорії «цифрового майна» як окремого об’єкта цивільних прав, що володіє ознаками унікальності, відчужуваності та верифікованості через блокчейн-реєстри. Висунуто гіпотезу про необхідність визнання «права на цифрову смерть», яке б гармонізувало інтереси спадкоємців із правом спадкодавця на приватність та таємницю листування. Доведено, що аватари в метавсесвітах можуть наділятися статусом квазі-суб’єктів права в межах окремих ігрових чи управлінських екосистем. Встановлено, що основною перешкодою для легітимізації віртуальної власності є монополія платформ на контроль над цифровим контентом. Визначено, що цифрова спадщина охоплює не лише

фінансові активи, а й соціо-комунікативний капітал (акаунти, репутаційні рейтинги). Виявлено критичні суперечності між спадковим правом та алгоритмічними обмеженнями доступу до облікових записів. Обґрунтовано, що концепція «закон як код» має стати інструментом забезпечення автоматичного переходу прав на цифрові активи через смарт-контракти. Авторка зазначає, що збереження антропоцентризму у сфері цифрової власності можливе лише за умови визнання пріоритету прав людини над комерційними інтересами власників технологій. Зроблено висновок, що інтеграція віртуальних об'єктів у загальну систему об'єктів цивільного права є неминучою завдяки розширеному тлумаченню змісту майнових прав у віртуальному просторі.

Ключові слова: віртуальна власність, віртуальна ідентичність, метавесвіт, права людини, цифрова спадщина.

Дата подачі автором: 19.04.2026

Дата прийняття після рецензування: 10.05.2026

Дата публікації: 18.05.2026

Цитувати цю статтю слід: Кравчук С. Віртуальна власність та цифрова спадщина: теоретико-правовий аспект. *Право та інноваційне суспільство*. 2026. Вип. 1 (26). С. 48–61. [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2026-1\(26\)-5](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2026-1(26)-5).